

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

16.02.2011 р.

№141

Про проведення підсумкових контрольних робіт

На виконання Закону України «Про загальну середню освіту» та з метою якісної підготовки проекту Державного стандарту базової загальної середньої освіти

НАКАЗУЮ:

1. Провести у період з 10 по 20 травня 2011 року підсумкові контрольні роботи у 5-8 класах загальноосвітніх навчальних закладів з української мови, математики, історії України, іноземної мови (перша мова - англійська, французька, німецька) та російської мови (у школах з російською мовою навчання).

2. Департаменту загальної середньої та дошкільної освіти (Єресько О.В.):

2.1. до 15.03.2011 р. розробити інструктивно-методичні рекомендації щодо проведення підсумкових контрольних робіт і форму звіту за результатами їх проведення;

2.2. до 01.05.2011 р. надати Міністерству освіти і науки Автономної Республіки Крим, управлінням освіти і науки обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій орієнтовні завдання для проведення підсумкових контрольних робіт;

2.3. до 15.04.2011 р. забезпечити проведення наради за участю осіб, відповідальних за проведення підсумкових контрольних робіт в загальноосвітніх навчальних закладах Автономної Республіки Крим, областях, м.м. Києві та Севастополі;

2.4. до 20.06.2011 р. організувати опрацювання зведених результатів підсумкових контрольних робіт, враховувати їх при розробленні нового Державного стандарту базової загальної середньої освіти.

3. Міністру освіти і науки Автономної Республіки Крим, начальникам управлінь освіти і науки обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій:

3.1. до 1.05.2011 р. провести наради-навчання керівників загальноосвітніх навчальних закладів з проведення підсумкових контрольних робіт;

3.2. до 25.05.2011 р. організувати проведення перевірки підсумкових контрольних робіт учнів 5-8 класів у загальноосвітніх навчальних закладах і передачі результатів до районних (міських) управлінь освітою для узагальнення;

3.4. до 10.06.2011 р. узагальнити та подати Міністерству звіти про результати проведення контрольних робіт за формою, розробленою відповідно до пункту 2.1. цього наказу.

4. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

Міністр

Д.В.Табачник

Лист МОН від 04.03.2011 р. №1/9-151

Міністерство освіти і науки Автономної
Республіки Крим,
управління освіти і науки обласних, Київської та
Севастопольської міських державних
адміністрацій

Про проведення
підсумкових контрольних робіт

З метою визначення рівня засвоєння учнями загальноосвітніх навчальних закладів навчального матеріалу, передбаченого Державним стандартом базової загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 24 від 14 січня 2004 р., та якісної підготовки проекту нового Державного стандарту змісту освіти у 5-8 класах проводяться підсумкові контрольні роботи з української мови, математики, історії України, іноземної мови (перша мова – англійська, французька, німецька) та російської мови (у школах (класах) з російською мовою навчання).

На виконання наказу Міністерства освіти і науки України від 16.02.2011р. № 141 надсилаємо методичні рекомендації щодо особливостей проведення підсумкових контрольних робіт у 2010/2011 навчальному році що додаються.

Заступник Міністра

Б.М.Жебровський

**Методичні рекомендації щодо проведення
підсумкових контрольних робіт
у 5-8 класах загальноосвітніх навчальних закладів
в 2010/2011 навчальному році**

Підсумкові контрольні роботи у 5-8 класах загальноосвітніх навчальних закладів проводяться письмово з таких предметів: українська мова, математика, історія України, іноземна мова (перша мова — англійська, французька, німецька) та російська мова (у школах з російською мовою навчання).

Дату проведення підсумкових контрольних робіт визначають Міністерство освіти і науки Автономної Республіки Крим, управління освіти і науки обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій у період з 10 по 20 травня цього року.

Варіанти завдань підсумкової контрольної роботи добирають загальноосвітні навчальні заклади за посібниками, зазначеними нижче.

Навчальні заклади визначають не менш ніж п'ятнадцять варіантів для кожного класу (для іноземної мови - не менше ніж десять). Якщо кількість учнів у класі менша за п'ятнадцять, кожен з них отримує окремий варіант. Якщо наповненість класу перевищує 15 осіб (для іноземної мови - десять), той самий варіант не може повторюватись більше ніж двічі, якщо наповненість класу перевищує 30 осіб — більше ніж тричі.

На проведення підсумкової контрольної роботи відводиться 45 хвилин, з іноземної мови – 90 (на окремих уроках). Відлік часу починається після вступної бесіди вчителя та інструктажу.

Підсумкові контрольні роботи з **української мови** проводяться за посібниками: «Українська мова. 5 клас: Підсумкові контрольні роботи», «Українська мова. 6 клас: Підсумкові контрольні роботи», «Українська мова. 7 клас: Підсумкові контрольні роботи», «Українська мова. 8 клас: Підсумкові контрольні роботи» (авт. Молочко С. Р.— Х.: Вид. група «Основа», 2011).

У посібнику для кожного класу вміщено 38 варіантів підсумкових контрольних робіт. Зміст завдань відповідає чинній програмі з української мови для загальноосвітніх навчальних закладів.

Кожен варіант контрольної роботи складається з завдань трьох типів, які відрізняються за складністю.

У завданнях *першого типу*, що відповідають початковому і середньому рівням навчальних досягнень учнів, необхідно зазначити лише одну правильну відповідь із чотирьох запропонованих. За кожну правильну відповідь учень максимально отримує 1 бал.

Завдання *другого типу* відповідають середньому і достатньому рівням навчальних досягнень учнів.

Це завдання на редагування словосполучення; виконання морфемного розбору слів; визначення пропущених розділових знаків і головних членів речення тощо (5 клас); розбір виділеного слова як частини мови; розстановку пропущених літер або апострофу; підбір українських відповідників до запозичених слів; визначення способу словотвору та розрізнення слів за їх походженням, уживанням у мові, стилістичною роллю тощо (6 клас); розстановку розділових знаків у реченні, виділення головних та другорядних членів; розбір виділеного слова як частини мови тощо (7 клас); розстановку розділових знаків у реченні; виконання синтаксичного розбору речення; визначення частин мови; виокремлення орфограм тощо (8 клас).

У 6–8 класах відповідь на ці запитання не записується в таблицю, а оформляється більш розширено. Обсяг відповіді обмежено кількістю рядків, що технічно відведено у кожному варіанті. За кожну правильну відповідь учень максимально отримує 2 бали.

Завдання *третього типу* відповідає достатньому і високому рівням навчальних досягнень учнів і є творчим.

У **5 класі** учні мають пояснити, як вони розуміють значення прислів'я, створивши самостійний зв'язний текст. Оцінюючи це завдання, учитель має враховувати: вміння учня обґрунтовувати власні думки, робити узагальнення, використовувати мовні засоби з метою доведення своїх міркувань, зв'язність, завершеність тексту, а також грамотність і охайність творчої роботи.

У **6–7 класах** необхідно написати *твір-мініатюру* на певну тему. Учні 6 класу мають створити висловлювання розповідного характеру на основі особистих спостережень і вражень, використовуючи при цьому виражальні можливості тих частин мови, які вже вивчено. Оцінюючи це завдання, учитель має враховувати: вміння учня обґрунтовувати власні думки, дотримуватися структурних особливостей тексту (зачин, основна частина, спроба аргументованого висновку); зв'язність, завершеність тексту, а також грамотність творчої роботи.

Учні 7 класу мають створити висловлювання з елементами роздуму, коли демонструється загальне розуміння причинно-наслідкових зв'язків між предметами та явищами. Текст має складатися з тези, доказів та спроби логічного висновку. Учні мають продемонструвати вміння добирати аргументи, переконливо доводити висловлену тезу. Особливу увагу слід звернути на зв'язність, завершеність тексту, мовну вправність у висловленні думки, а також грамотність творчої роботи.

Учні 8 класу мають написати *твір-роздум* на певну тему. Вони мають продемонструвати сформованість програмових знань з української мови, вміння аргументовано доводити власну думку, спиратися на художні тексти письменників, твори яких було вивчено за програмою з української літератури для 8 класу, розвиток самостійного і критичного мислення.

Розгорнутий твір-роздум на одну із запропонованих тем оцінюється відповідно до таких параметрів: повнота розкриття теми; логічна послідовність викладу думок (наведення тези, аргументів, висновку); структурна цілісність та стильова єдність тексту; переконливість наведених аргументів в основній частині твору; точність, зрозумілість думки, адекватність її мовному оформленню; образне мислення.

Критерії оцінювання та особливості перевірки творчого завдання зазначені у збірнику для кожного класу окремо.

Максимальна кількість балів за творче завдання – 3 бали (у 5-6 класах); 4 бали (у 7-8 класах).

Творче завдання має бути оформлене охайно. Учні можуть на чернетці скласти план твору-роздуму, але не переносити його в зошит для підсумкової контрольної роботи. За наявності великої кількості виправлень оцінка може бути знижена на один бал.

На сторінках збірника для підсумкової контрольної роботи учні не мають вести додаткові записи, коментувати вибір правильної відповіді або робити інші додаткові позначення. Усі потрібні додаткові записи учні нотують у чернетці, яка не здається по завершенні контрольної роботи.

На проведення підсумкової контрольної роботи відводиться 1 урок (45 хвилин). На початку підсумкової контрольної роботи рекомендується відвести певний час на чіткий коментар учителя щодо заповнення таблиць-відповідей, оформлення роботи, розподілу часу на виконання завдань різного типу.

Максимальна кількість балів за правильно виконану контрольну роботу – 12 балів.

Система нарахування балів за правильно виконані завдання є такою.

*Розподіл балів за виконання завдань підсумкової контрольної роботи
з української мови учнями 5-б класів*

Номер завдання	1	2	3	4	5	6	7	8	Усього
Максимальна кількість балів	1	1	1	1	1	2	2	3	12

*Розподіл балів за виконання завдань підсумкової контрольної роботи
з української мови учнями 7-8 класів*

Номер завдання	1	2	3	4	5	6	7	8	Усього
Максимальна кількість балів	1	1	1	1	1	1	2	4	12

За результатами підсумкової контрольної роботи у класному журналі на сторінці навчального предмета «Українська мова» у колонку з написом «Підсумкова контрольна робота» виставляється оцінка. Семестрова оцінка з української мови виставляється з урахуванням оцінки за підсумкову контрольну роботу.

Підсумкові контрольні роботи з математики у 5-6 класах, з алгебри та геометрії (окремо з кожного предмету) у 7-8 класах загальноосвітніх навчальних закладів проводяться письмово за навчальними посібниками: «Математика. 5 клас: Підсумкові контрольні роботи», «Математика. 6 клас: Підсумкові контрольні роботи», «Математика (Алгебра; Геометрія) 7 клас: Підсумкові контрольні роботи», «Математика (Алгебра; Геометрія) 8 клас: Підсумкові контрольні роботи» (авт. Мерзляк А.Г. та інші. – Х.: Вид-во «Ранок», 2011).

Посібники для 5-6 класів містять по 30 варіантів контрольних робіт. Посібники для 7-8 класів містять по 15 варіантів контрольних робіт з алгебри та по 15 варіантів контрольних робіт з геометрії.

Кожен варіант контрольної роботи складається з трьох частин, які відрізняються за складністю та формою тестових завдань.

У першій частині контрольної роботи запропоновані завдання з вибором однієї правильної відповіді, що відповідають початковому і середньому рівням навчальних досягнень учнів. Для кожного тестового завдання подано чотири варіанти відповідей, з яких тільки один є правильним. Завдання вважається виконаним правильно, якщо учень указав тільки одну літеру, якою позначена правильна відповідь. При цьому учень не повинен наводити будь-які міркування, що пояснюють його вибір. Правильна відповідь кожного завдання цієї частини оцінюється одним балом.

Друга частина контрольної роботи складається із завдань відкритої форми з короткою відповіддю, що відповідають середньому і достатньому рівням навчальних досягнень. Таке завдання вважається виконаним правильно, якщо учень записав правильну відповідь (наприклад, число, вираз, корінь рівняння тощо). Усі необхідні обчислення, перетворення тощо учні виконують у чернетках. Правильна відповідь кожного із завдань цієї частини оцінюється двома балами.

Третя частина контрольної роботи складається із завдань відкритої форми з розгорнутою відповіддю, що відповідають достатньому і високому рівням навчальних досягнень. Завдання третьої частини вважаються виконаними правильно, якщо учень навів розгорнутий запис розв'язування завдання та дав правильну відповідь. Правильне розв'язання кожного із завдань цієї частини оцінюється чотирма балами.

Оцінювання завдань. Сума балів, нарахованих за правильно виконані учнем завдання, переводиться у шкільну оцінку за спеціальною шкалою. Умови завдань учні не переписують. Виправлення та закреслювання, якщо вони зроблені акуратно, не є підставою для зниження оцінки.

Нижче наводимо розподіл балів за правильне розв'язання завдань контрольної роботи та схему відповідності кількості набраних балів оцінці за 12-бальною системою оцінювання навчальних досягнень учнів.

*Розподіл балів за розв'язання завдань з математики учнями
5-6 класів*

<i>Номери завдань</i>	<i>Кількість балів</i>	<i>Усього</i>
1–4	по 1 балу	4 балів
5–7	по 2 бали	6 балів
8–10	по 4 бали	12 балів
Усього балів		22 бали

*Схема відповідності кількості набраних балів з математики
оцінці за 12-бальною системою оцінювання для 5-6 класів*

<i>Кількість набраних балів</i>	<i>Оцінка за 12-бальною системою оцінювання навчальних досягнень учнів</i>
1	1
2	2
3–4	3
5–6	4
7–8	5
9–10	6
11–12	7
13–14	8
15–16	9
17–18	10
19–20	11
21–22	12

Розподіл балів за розв'язання завдань з алгебри

<i>Номери завдань з алгебри</i>	<i>Кількість балів</i>	<i>Усього</i>
1–4	по 1 балу	4 балів
5–7	по 2 бали	6 балів
8–10	по 4 бали	12 балів
Усього балів з алгебри		22 бали

Розподіл балів за розв'язання завдань з геометрії

<i>Номери завдань з геометрії</i>	<i>Кількість балів</i>	<i>Усього</i>
1–4	по 1 балу	4 балів
5–6	по 2 бали	4 бали
7–8	по 4 бали	8 балів
Усього балів з геометрії		16 балів

*Схема відповідності кількості набраних балів з алгебри оцінці
за 12-бальною системою оцінювання*

<i>Кількість набраних балів з алгебри</i>	<i>Оцінка за 12-бальною системою оцінювання навчальних досягнень учнів</i>
1	1
2	2
3-4	3
5-6	4
7-8	5
9-10	6
11-12	7
13-14	8
15-16	9
17-18	10
19-20	11
21-22	12

*Схема відповідності кількості набраних балів з геометрії оцінці
за 12-бальною системою оцінювання*

<i>Кількість набраних балів з геометрії</i>	<i>Оцінка з геометрії за 12-бальною системою оцінювання навчальних досягнень учнів</i>
1	1
2	2
3	3
4	4
5	5
6	6
7	7
8-9	8
10-11	9
12-13	10
14-15	11
16	12

Якщо учень указав правильну відповідь до завдання першої та другої частини, то за це нараховується відповідно 1 і 2 бали. Якщо вказана відповідь є неправильною, то бали за таке завдання не нараховуються.

Правильність виконання завдань третьої частини оцінює вчитель відповідно до критеріїв та схеми оцінювання завдань, яку вчитель складає самостійно відповідно до критеріїв оцінювання.

*Критерії оцінювання завдань
відкритої форми з розгорнутою відповіддю
0–4 бали*

Бали	Критерії
4 бали	Отримано правильну відповідь з обґрунтуванням усіх ключових етапів розв'язання
3 бали	Отримано правильну відповідь. Наведено логічно правильну послідовність кроків розв'язування. Деякі з ключових моментів розв'язування обґрунтовано недостатньо. Можливі описки в обчисленнях або перетвореннях, які не впливають на правильність відповіді
2 бали	У правильній послідовності ходу розв'язування відсутні деякі етапи. Деякі з ключових моментів розв'язування обґрунтовано недостатньо. Можливі помилки в обчисленнях або перетвореннях, які впливають на подальший хід розв'язування. Отримана відповідь може бути неправильною або неповною
1 бал	У правильній послідовності розв'язування відсутні деякі етапи. Ключові моменти розв'язування не обґрунтовано. Отримана відповідь неправильна або задача розв'язана неповністю
0 балів	Учень не приступав до розв'язування задачі. Учень приступив до розв'язування задачі, але його записи не відповідають зазначеним критеріям оцінювання завдань в 1, 2, 3, 4 бали

Організація проведення підсумкових контрольних робіт.

За результатами роботи учням 5-6 класів виставляється оцінка – з математики, учням 7-8 класів – з алгебри та геометрії окремо. Оцінка виставляється у класному журналі на сторінках відповідних предметів у колонку з написом «Підсумкова контрольна робота». Семестрова оцінка з математики виставляється з урахуванням оцінки за підсумкову контрольну роботу.

Методичні рекомендації щодо розв'язування, оцінювання та оформлення розв'язання завдань з розгорнутою відповіддю будуть видрукувані у науково – методичному журналі «Математика в школі» (№ 3, 2011 р.) та «Математичній газеті» (№ 2, 3, 2011 р.).

Підсумкові контрольні роботи з **історії України** проводяться за навчальними посібниками: «Історія України. 5 клас: Підсумкові контрольні роботи», «Історія України. 6 клас: Підсумкові контрольні роботи», «Історія України. 7 клас: Підсумкові контрольні роботи», «Історія України. 8 клас: Підсумкові контрольні роботи» (авт. Святокум О. Є.— К.: Літера ЛТД, 2011).

Посібники містять по 38 варіантів контрольних робіт. Зміст завдань відповідає «Навчальній програмі для загальноосвітніх навчальних закладів. Історія України. Всесвітня історія. 5–9 класи. Рівень стандарту».

Кожен варіант складається із 8 завдань, які розміщені у порядку зростання складності від початкового до високого рівня.

Завдання початкового рівня виконуються шляхом вибору однієї правильної відповіді. При їх виконанні учні мають продемонструвати знання дат історичних подій, понять, термінів тощо.

Завдання середнього рівня передбачають встановлення відповідності, хронологічної послідовності та надання короткої відкритої відповіді.

Три завдання достатнього рівня організаційно і змістовно пов'язані із вміщеною безпосередньо в роботі картосхемою. Ці завдання перевіряють сформованість просторової, логічної і мовленнєвої предметних компетентностей учнів. Перше передбачає виконання роботи безпосередньо на картосхемі, друге – отримання інформації із картосхеми, третє – формулювання причин, наслідків подій, зображених на картосхемі; узагальнень, пов'язаних із отриманою інформацією тощо.

Виконання завдань високого рівня, передбачає надання розгорнутої відповіді, у тому числі, і висловлення власного ставлення до історичних подій і явищ. Слід зауважити, що завдання високого рівня містить план, який має допомогти учневі структурувати відповідь.

Таким чином, завдання контрольної роботи дозволяють оцінити сформованість усіх предметних компетентностей учня – хронологічної, просторової, інформаційної, логічної, мовленнєвої та аксіологічної. У межах кожного варіанта забезпечується максимально можливе охоплення тем курсу. Як за кількістю завдань, так і за їх складністю контрольні роботи відповідають віковим особливостям учнів.

При укладенні контрольних робіт враховано також, що курс «Вступ до історії України. 5 клас» є пропедевтичним. Саме тому при збереженні загальної структури контрольних робіт завдання на встановлення хронологічної послідовності для 5-го класу мають свою специфіку, оскільки програмові вимоги передбачають, що учень «встановлює хронологічну послідовність 2–3 історичних подій». Замість завдання на встановлення відповідності до контрольної роботи для 5-го класу включено завдання множинного вибору, яке є більш звичним для учнів цього віку.

Критерії оцінювання завдань контрольних робіт подано у таблиці.

*Критерії оцінювання завдань підсумкових контрольних робіт
з історії України*

<i>№ завдання</i>	<i>Форма завдання</i>	<i>Кількість балів</i>	<i>Примітки</i>
1	Завдання з вибором однієї правильної відповіді	1	Завдання вважається виконаним, якщо обрано й позначено правильну відповідь. Завдання вважається невиконаним, якщо обрано й позначено у бланку неправильну відповідь, позначено два або більше варіантів відповіді або не позначено жодної відповіді
2	Завдання з вибором однієї правильної відповіді	1	
3	Завдання з вибором однієї правильної відповіді	1	
4	Завдання на встановлення відповідності	1	Завдання вважається виконаним, якщо правильно встановлено усі логічні пари
5	Завдання на встановлення послідовності	1	
6	Завдання з короткою відкритою відповіддю	1	
7	Завдання з розгорнутою відповіддю	3	При оцінюванні завдань враховується не тільки наявність фактичної інформації, але і логічність викладення матеріалу, висловлення власного ставлення до проблеми
8	Завдання з розгорнутою відповіддю	3	

Для отримання найвищого бала учні мають виконати всі завдання, починаючи з початкового рівня.

За результатами підсумкової контрольної роботи учням у класному журналі в колонку з написом «Підсумкова контрольна робота» виставляється оцінка. Семестрова оцінка з історії України виставляється з урахуванням оцінки за підсумкову контрольну роботу.

Підсумкові контрольні роботи з **іноземних мов** у 5–8 класах загальноосвітніх навчальних закладів проводяться за такими посібниками:

Павліченко О. М. Англійська мова. 5 клас: Підсумкові контрольні роботи. — Х.: Ранок, 2011.

Мясоедова С. В. Англійська мова. 6 клас: Підсумкові контрольні роботи. — Х.: Ранок, 2011.

Євчук О. В. Англійська мова. 7 клас: Підсумкові контрольні роботи. — Х.: Ранок, 2011.

Доценко І. В. Англійська мова. 8 клас: Підсумкові контрольні роботи. — Х.: Ранок, 2011.

Белозьорова О. М. Німецька мова. 5 клас: Підсумкові контрольні роботи. — Х.: Ранок, 2011.

Панченко І. М. Німецька мова. 6 клас: Підсумкові контрольні роботи. — Х.: Ранок, 2011.

Корінь С. М. Німецька мова. 7 клас: Підсумкові контрольні роботи. — Х.: Ранок, 2011.

Гоголева Г. В. Німецька мова. 8 клас: Підсумкові контрольні роботи. — Х.: Ранок, 2011.

Сальник О. І. Французька мова. 5 клас: Підсумкові контрольні роботи. — Х.: Ранок, 2011.

Казанцева Л. І., Сніжкова М. Г. Французька мова: 6 клас. Підсумкові контрольні роботи. — Х.: Ранок, 2011.

Волошан К. А., Сальник О. І. Французька мова. 7 клас: Підсумкові контрольні роботи. — Х.: Ранок, 2011.

Волошан К. А., Сальник О. І. Французька мова. 8 клас: Підсумкові контрольні роботи. — Х.: Ранок, 2011.

Посібники містять 10 рівнозначних варіантів контрольних робіт для кожного класу, зміст яких відповідає вимогам навчальної програми.

Якщо кількість учнів у класі менша десяти, то кожен з них отримує окремий варіант. Якщо ж наповненість класу перевищує 10 осіб, то один варіант не може повторюватися більше ніж двічі.

Контрольна робота з іноземних мов планується як контроль основних видів мовленнєвої діяльності (читання, говоріння, аудіювання, письма). Метою контрольної роботи є визначення рівня володіння учнями іноземною мовою відповідно до вимог, визначених чинною програмою для кожного року навчання.

Контроль говоріння спрямований на перевірку рівня сформованості навичок та вмінь іноземного мовлення за допомогою зв'язного висловлювання, зміст і форма якого визначається, зазвичай, конкретною запропонованою тематикою спілкування. Основними характеристиками готовності до продукування зв'язного висловлювання є засвоєння різноманітних мовленнєвих форм, зразків нормативного мовлення, зв'язність. Для того щоб зміст завдання усвідомлювався та адекватно сприймався учнями, до кожної ситуації подано інструкції, що враховують вікові психологічні особливості та навчальний досвід учнів.

Комунікативне завдання вважається розв'язаним у разі змістової та функціональної відповідності висловлювання до ситуації, адекватності використання мовленнєвих зразків, а також нормативності мовлення учасника. Рівень сформованості навичок та вмінь мовлення оцінюється за такими критеріями як: повнота розкриття теми — характеризується достатнім за обсягом висловлюванням, яке відповідає зазначеній тематиці, розкриває її логічно та послідовно; комунікативна спрямованість — орієнтація на висловлювання, яке повністю відповідає ситуації спілкування, передає власне ставлення учня до об'єкта висловлювання; інформаційна значимість оцінюється за адекватне і достатне використання країнознавчого матеріалу (для 7—8 класів), своїх знань з інших дисциплін на підтримку власних міркувань або для посилення естетичного рівня викладу; вимова — оцінюється за нормативний рівень вимови всіх звуків іноземної мови та правильне інтонаційне оформлення мовлення; лексичний запас — включає високу лексичну насиченість, різноманітність вжитих структур, кліше, виразів, ідіом, точність епітетів, порівнянь тощо; функціональна адекватність — оцінюється достатня функціональна адекватність вжитих лексичних одиниць, структур тощо; граматична правильність — враховується нормативне дотримання правил порядку слів у реченні, вживання інверсії, правильність утворення і адекватність вживання граматичних форм, достатня різноманітність вжитих граматичних структур.

Відповіді учнів мають бути повними, вичерпними і конкретними, лексично насиченими, правильно фонетично і граматично оформленими.

Обсяг відповіді може бути різним, але відповідь повинна свідчити, що учень правильно розуміє запитання чи спонування з першого пред'явлення і адекватно на них реагує.

Контроль читання спрямований на перевірку рівня сформованості в учнів умінь і навичок з читання. Оцінюється рівень розуміння матеріалу, який читається, вміння

узагальнювати зміст прочитаного, виокремлювати ключові слова та визначати за контекстом значення незнайомих слів.

Дібрані тексти присвячені різним аспектам життя людини. Основними джерелами текстів є уривки з художніх творів, преси. Тексти можуть містити певну кількість незнайомих слів. Але, зазвичай, тлумачення незнайомих слів не подається. Розуміння прочитаного тексту перевіряється через виконання завдань: завдання із вибором правильної відповіді; завдання на встановлення відповідності (добір логічних пар); запитання з короткими відповідями (2-3 слова); встановлення логічного порядку простого тексту; знаходження аргументів та висновків; встановлення зв'язків між інформаційними блоками; вибір назв абзаців тексту із запропонованих назв. Для кожного тестового завдання запропоновано декілька варіантів відповідей, з яких тільки один правильний.

Контроль аудіювання має на меті визначити рівень сформованості в учнів навичок та вмінь розуміння усного мовлення. Рівень складності вибраного матеріалу відповідає програмовому рівню досягнень учня відповідного класу. Увесь підготовлений матеріал побудований на автентичних текстах, оскільки йдеться про мовлення. Текст звучить у пред'явленні вчителя двічі. Темп мовлення зазвичай повільний, а голос експресивний, ситуація чітка для того, щоб було легко сприймати матеріал для аудіювання.

Визначення рівня сформованості навичок та вмінь відбувається за допомогою наступних завдань: розпізнання картинок; поєднання картинок і текстів, узгодження картинок відповідно до тексту; запитання з короткими відповідями; завдання з варіантами відповідей (чотири варіанти — один правильний, а три неправильних); визначення порядку подій, що відбуваються в тексті; упорядкування переплутаних речень/абзаців тексту відповідно до почутого.

Учні мають продемонструвати вміння: виділяти основну інформацію, розуміти прості висловлювання, що пов'язані зі знайомими темами в повідомленнях, оголошеннях, розмовах і т. ін., та визначати тему розмови; розуміти основні положення висловлювання на знайомі теми під час навчання та розваг; розуміти основні ідеї складних розмов на конкретні або абстрактні теми, відомі чи невідомі, що зустрічаються у особистому, суспільному житті; розуміти сутність тексту; слідкувати за основною ідеєю тексту; знаходити певну інформацію відповідно до завдання; слідувати усним інструкціям.

Контроль письма складається з двох частин: використання мови та продукування письмового повідомлення.

Продукування письмового повідомлення має на меті перевірити рівень сформованості в учнів використання писемного мовлення для вирішення комунікативно-орієнтованих завдань, тобто вміння зафіксувати і передати письмово необхідну інформацію; вміння правильно, з урахуванням соціокультурних відмінностей оформлювати і писати особистий лист, вітальну листівку, оголошення, повідомлення, нотатки тощо

Це завдання перевіряє: сформованість рівня писемної мовленнєвої компетенції учнів; їх лексико-граматичні навички; ступені засвоєння ними системних знань про мову як засіб вираження думок і почуттів людини; формування мовних та мовленнєвих умінь і навичок, де важливим є вміння користуватися іноземною мовою як в усному, так і в писемному спілкуванні в різних сферах; словниковий запас учнів з урахуванням тих груп слів, усталених висловів, що відображають реальне життя народу, мова якого вивчається.

Учням пропонуються завдання, які вони мають розв'язати, виходячи із власного досвіду і рівня писемної мовленнєвої компетенції. Вони орієнтовані на сфери інтересів учасників, спонукають їх до письмового висловлення власного ставлення до тих чи інших фактів або осмислення певних проблемних ситуацій.

Від учнів очікують уміння правильно і відповідно до ситуації використовувати певні лексичні одиниці (частини мови), перевіряють, наскільки правильно вони використовують відповідні граматичні форми. Комунікативна спрямованість і практичне використання є основними принципами при оцінюванні письмового завдання.

Використання мови. Мета — визначити рівень володіння лексичними, граматичними, семантичними та прагматичними знаннями, що дадуть можливість учням спілкуватися вільно. Завдання завжди пов'язані із ситуаціями спілкування в контексті дійсності та життя у

країнах, мова яких вивчалась.

Форми завдань: завдання із вибором однієї правильної відповіді, де учень повинен обрати одну правильну відповідь із чотирьох варіантів відповідей; текст із пропусками для заповнення, де учень повинен заповнити пропуски в тексті, використовуючи подані слова або словосполучення. Вибір пропущених місць здійснюється відповідно до мети, знань, навичок та вмінь, що перевіряються з лексики чи граматики.

Обсяг усного повідомлення і письмового завдання обумовлюється вимогами програми. Користуватися текстом, підручником, іншим посібником або довідником під час виконання письмової роботи не дозволяється.

Підсумкова контрольна робота з **російської мови** проводиться у 5-8 класах загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням російською мовою за збірниками: "Русский язык. 5 класс: Итоговые контрольные работы", "Русский язык. 6 класс: Итоговые контрольные работы", "Русский язык. 7 класс: Итоговые контрольные работы", "Русский язык. 8 класс: Итоговые контрольные работы" (автори Зима Е.В., Шевченко А.Г. - Х.: Ранок, 2011).

Під час проведення підсумкової контрольної роботи перевірі підлягають знання про мову як знакову систему; навички оволодіння основними нормами літературної мови; збагачення словникового запасу та граматичного устрою мовлення учнів; формування навичок аналізу мовних явищ та фактів, уміння учнів користуватися мовою у різних сферах та ситуаціях спілкування.

У посібниках подано по 38 варіантів завдань, зміст і обсяг яких відповідає вимогам чинної навчальної програми.

Кожен варіант контрольної роботи складається з завдань трьох типів, які відрізняються за складністю.

У завданнях *першого типу*, що відповідають початковому і середньому рівням навчальних досягнень учнів, необхідно зазначити лише одну правильну відповідь із трьох (у 5 і 6 класах) або чотирьох (у 7 і 8 класах) запропонованих запитань. За кожну правильну відповідь учень максимально отримує 1 бал.

Завдання *другого типу* відповідають середньому і достатньому рівням навчальних досягнень учнів. Це завдання на встановлення відповідності певних мовних явищ і прикладів. За кожну правильну відповідь учень максимально отримує 2 бали.

Завдання *третього типу* відповідає достатньому і високому рівням навчальних досягнень учнів і є творчим.

У **5-6 класах** учні мають пояснити, як вони розуміють значення прислів'я або поставлене питання, створивши самостійний короткий зв'язний текст. Оцінюючи це завдання, учитель має враховувати: вміння учня обґрунтовувати власні думки, робити узагальнення, використовувати мовні засоби з метою доведення своїх міркувань, зв'язність, завершеність тексту, а також грамотність і охайність творчої роботи.

У **7-8 класах** необхідно написати *твір-мініатюру* на певну тему.

Учні 7 класу мають створити висловлювання розповідного характеру на основі особистих спостережень і вражень, використовуючи при цьому виражальні можливості тих частин мови, які вже вивчено. Оцінюючи це завдання, учитель має враховувати: вміння учня обґрунтовувати власні думки, дотримуватися структурних особливостей тексту (зачин, основна частина, спроба аргументованого висновку); зв'язність, завершеність тексту, а також грамотність творчої роботи.

Учні 8 класу мають створити висловлювання з елементами роздуму, коли демонструється загальне розуміння причинно-наслідкових зв'язків між предметами та явищами. Текст має складатися з тези, доказів та спроби логічного висновку. Учні мають продемонструвати вміння добирати аргументи, переконливо доводити висловлену тезу. Особливу увагу слід звернути на зв'язність, завершеність тексту, мовну вправність у висловленні думки, а також грамотність творчої роботи.

Максимальна кількість балів за творче завдання – 4 бали.

Максимальна кількість балів за правильно виконану контрольну роботу – 12 балів.

Система нарахування балів за правильно виконані завдання є такою:

Номер завдання	1	2	3	4	5	6	7	8	Усього
Максимальна кількість балів	1	1	1	1	1	1	2	4	12

Використання учнями допоміжних джерел (словники, довідники, підручники тощо) не допускається.

За результатами підсумкової контрольної роботи виставляється оцінка у класному журналі в колонку з написом «Підсумкова контрольна робота».

Семестрова оцінка з російської мови виставляється з урахуванням оцінки за підсумкову контрольну роботу.